

Centrala samverkansorgan

Ersätter tidigare text daterad 2007 07 11

Text angående behörighetsförklaring av sjukhuspastorer inlagd på sid 17. Övrig information från sjukhuskyrkan och dokument angående Andlig vård inom hälso-och sjukvården finns nu att hämta på FSRs hemsida:

www.skr.org/frikyrkosamrad

Kap 12, Riktlinjer för andlig vård inom svensk kriminalvård, uppdaterad 080925.

SST har bytt namn från ”Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund” till ”Nämnden för statligt stöd till trossamfund”

Kompletterande hänvisningar inlagd i kap 9, 10 och 11.

Författare: Tord Ström, därefter något bearbetar

© Sveriges Frikyrkosamråd

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Sveriges Kristna Råd, SKR	1
2	Sveriges Frikyrkosamråd, FSR	4
3	Svenska Missionsrådet	5
4	Hela Människan	6
5	Diakonia	8
6	Nämnden för statligt stöd till trossamfund och till dem knutna organ, SST	9
	6.1 Ortodoxa och österländska kyrkors ekumeniska råd	10
	6.2 Islamiska samarbetsrådet	10
7	Studieorganisationer	10
	7.1 Bilda	10
	7.2 Sensus	12
8	Andra samverkansorgan	12
	8.1 Svenska Bibelsällskapet	12
	8.2 Kristna Studentrörelsen i Sverige, KRISS	13
	8.3 Credo	13
	8.4 Riksförbundet PensionärsGemenskap – med kristen inriktning, RPG	14
	8.5 Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, SEK	14
	8.6 Liv- och Fred institutet	15
9	Andlig vård inom hälso- och sjukvården	16
10	PM om frikyrkliga skolpastorer	19
11	PM om frikyrkliga studentpastorer	21
12	Riktlinjer för andlig vård inom svensk kriminalvård	24

---

1 Sveriges Kristna Råd, SKR

Sveriges Kristna Råd, SKR, bildades i slutet av 1992 som nytt nationellt ekumeniskt organ i Sverige, med breddad medlemsbas och nya uppgifter jämfört med föregångaren Svenska Ekumeniska Nämnden som hade verkat sedan 1932. Efter en interimperiod upprättade SKR sitt kansli 1 januari 1994 i det nyskapade Ekumeniska centret där ett antal ekumeniska organisationer samlades under ett tak (se nedan).

Uppgifter och arbetssätt

Sveriges Kristna Råds syfte är enligt stadgarna att:

- vara uttryck för och verka för kristen enhet;
- främja ett gemensamt kristet vittnesbörd i ord och handling;
- vara mötesplats för kristna kyrkor, samfund och församlingar för gudstjänst, bön, dialog, samråd och samverkan;
- vara samlande och samordnande ekumeniskt organ på det nationella planet.

SKR definierar sig självt som ”Kyrkorna tillsammans” - en gemenskap av kyrkor som bekänner sin samhörighet trots olikheterna, finner styrka i gemenskapen och betraktar sig själva och varandra som resurser i en gemensam helhet.

En viktig uppgift för SKR är att länka samman kyrkornas eget arbete inom olika områden genom att erbjuda mötesplatser och fora för idéutbyte och reflektion, skapa nätverk, ge kommunikationsservice och stöd för ekumenisk bearbetning, publicera material och samordna gemensamma aktiviteter.

Ambitionen att hjälpa kyrkorna att vara resurser för varandra kan innebära att en eller flera medlemskyrkor eller andra ekumeniska organ anförtros uppgifter för hela SKR-gemenskapens räkning på ekumenisk delegering.

På andra områden möts kyrkornas resurser i nätverksform inom SKRs ram och som en gemensam resurs för kyrkorna.

Medlemmar och observatörer

Efter årsmötet i april 1999 har SKR 25 medlemskyrkor och tre observatörer, fördelade på fyra kyrkofamiljer:

Den lutherska kyrkofamiljen

Svenska kyrkan med Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen

Estniska evangelisk-lutherska kyrkan

Lettiska evangelisk-lutherska kyrkan

Ungerska protestantiska kyrkan

Den katolska kyrkofamiljen

Stockholms katolska stift (som omfattar hela Sverige)

Den ortodoxa/österländska kyrkofamiljen

Armeniska apostoliska kyrkan

Bulgariska ortodoxa kyrkan

Estniska ortodoxa kyrkan

Etiopiska ortodoxa kyrkan

Finska ortodoxa kyrkan

Koptiska ortodoxa kyrkan

Makedoniska ortodoxa kyrkan

Rumänska ortodoxa kyrkan

Ryska ortodoxa kyrkan (Kristi förklarings församling)

Serbiska ortodoxa kyrkan

Syrisk-ortodoxa ärkestiftet i Sverige och övriga Skandinavien

Österns assyriska kyrka

Den frikyrkliga kyrkofamiljen

Franska reformerta kyrkan

Frälsningsarmén

Metodistkyrkan

Evangeliska Frikyrkan (observatör)

Pingströrelsen (observatör)

Sjundedags Adventistsamfundet (observatör)

Svenska Alliansmissionen

Svenska Baptistsamfundet

Svenska Missionskyrkan

Fr.o.m. våren 1999 är Sveriges Frikyrkosamråd integrerat i Sveriges Kristna Råd som ”Frikyrkofamiljen inom SKR”.

Internationellt är Sveriges Kristna Råd associerat till Kyrkornas Världsråd och Europeiska kyrkokonferensen.

Organisation

Högsta beslutande organ är rådsförsamlingen med ca 65 platser. I rådsförsamlingen är alla medlemskyrkor representerade i förhållande till sin storlek. Rådsförsamlingen samlas till årsmöte i april varje år och kan däremellan sammankallas då behov föreligger. Rådsförsamlingens mandatperiod är tre år.

Rådsförsamlingen utser en styrelse med f n 15 ledamöter och lika många ersättare för en mandatperiod på tre år. Styrelsens arbete leds av ett presidium med en ordförande och tre vice ordförande från de olika kyrkofamiljerna. Inom presidiet väljer styrelsen ordförande för ett år i taget.

Styrelsen utser också ett arbetsutskott för ett år i taget med företrädare för de olika kyrkofamiljerna.

Kansli

Kansliet leds av en generalsekreterare. Vid generalsekreterarens sida finns sekreterare för de olika prioriterade kärnområdena:

- Ekumenisk teologi
- Ekumenisk diakoni/kyrka-samhälle
- Mission och evangelisation

Dessutom finns två deltidstjänster som samordnare - för frikyrkofamiljen och den ortodoxa/österländska kyrkofamiljen - samt tjänster för projekthantering, information, administration och ekonomi.

Vid sidan av denna kärna finns såväl långsiktiga ekumeniska program med anställd personal, f n främst Kyrkan i kriminalvården, och tidsbegränsade ekumeniska projekt.

Sveriges Kristna Råd är huvudman för det internationella fredsforskningsinstitutet Life & Peace Institute med säte i Uppsala och för Kyrkornas u-fond.

Sveriges Kristna Råd erbjuder också kontorsplats för Sveriges ekumeniska kvinnoråd.

Hemsida: www.skr.org

Ekumeniska centret

När Sveriges Kristna Råd upprättade sitt kansli 1994 samlades ett antal ekumeniska organisationer till ett gemensamt Ekumeniskt centrum för att underlätta samverkan och samordning.

Hösten 2006 finns följande organisationer i Ekumeniska centret: Sveriges Kristna Råd med Sveriges Frikyrkosamråd, Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, Svenska Missionrådet, Hela Människan - riksorganisation och länsavdelning, Diakonia, Kristna Fredsrörelsen, Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund, Svenska Soldathemsförbundet, Katolska Ekumeniska Nämnden, Svenska Baptistsamfundet och Svenska Baptisternas Ungdomsförbund samt RPG – Riksförbundet PensionärsGemenskap .

2 Sveriges Frikyrkosamråd, FSR

Historik

1918 bildades Frikyrkliga Samarbetskommittén av Metodistkyrkan, Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionsförbundet, som ett uttryck för den kristna gemenskap och vilja till praktiskt samarbete, som under många år växt fram inom de frikyrkliga samfundet.

1963 ändrades namnet till Sveriges Frikyrkoråd samtidigt som behovet av vidare frikyrkligt samarbete också med de samfund som inte var medlemmar i Frikyrkorådet förstärktes. Av olika anledningar såg vissa samfund det inte möjligt att ansluta sig till Frikyrkorådet. För att kunna förverkliga och i viss mån formalisera ett samarbete bildades 1975 De fria kristna samfundens råd – SAMRÅD.

Uppgifter för SAMRÅD blev att vara "ett kontaktorgan för samråd och samverkan mellan samfund som tillhör Sveriges Frikyrkoråd och andra kristna samfund". De flesta viktiga frågor, om behandlades av Frikyrkorådet, behandlades i SAMRÅD innan de formella besluten togs av rådet.

1993 skedde ännu en utveckling inom frikyrkogemenskapen. Sveriges Frikyrkosamråd bildades genom förening av Sveriges Frikyrkoråd och SAMRÅD. Detta skedde samtidigt som Sveriges Kristna Råd bildades.

1999 förändrades bilden ytterligare genom att Sveriges Frikyrkosamråd (FSR) integrerades i Sveriges Kristna Råd som "Frikyrkofamiljen inom SKR". Integrationen är en pågående process. Genom avtal mellan SKR och FSR regleras arbetsområden, ansvar och ekonomi. Även efter integrationen utgör FSR ett självständigt organ som har egen styrelse, fattar egna beslut och bestämmer över sin egen ekonomi.

Uppgifter

Enligt sina stadgar är FSR ett samarbetsorgan för samfund och rörelser i Sverige som består av församlingar med medlemskap grundat på personlig bekännelse av tro på Jesus Kristus som Frälsare och Herre.

Uppgifterna kan sammanfattas i några punkter:

- Främja samförstånd och samverkan mellan samfundet
- Praktisk samverkan t ex genom Frikyrkliga forskningsrådet
- Företräda samfundet inför olika myndigheter
- Ansvara för den frikyrkliga delen av den andliga vården inom sjukvården, kyrkan på högskolan och kriminalvården.
- Samverka med SKR och andra organisationer kring olika arbetsuppgifter

Medlemmar

Franska reformerta kyrkan, Frälsningsarmén, Metodistkyrkan, Evangeliska Frikyrkan, Pingströrelsen, Sjundedagsadventistsamfundet,

Svenska Alliansmissionen, Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionskyrkan.

Organisation

Medlemssamfundet utser representanter i förhållande till sin storlek till en styrelse som möts minst två gånger per år. Styrelsen utser ett presidium som handlägger löpande ärenden.

Kansliet leds av en samordnare, identisk med SKRs samordnare för frikyrkofamiljen och anställd av SKR, sekreterare för sjukhuskyrkan, handläggare samt assistent.

Hemsida: www.skr.org/fsr

3 Svenska Missionsrådet

Svenska missionsrådet, SMR är en paraplyorganisation för 34 trossamfund, missionsorganisationer och andra kristna organisationer i Sverige som samverkar med varandra och andra aktörer i Sverige och internationellt. SMR vill tydliggöra Guds närvaro genom vittnesbörd, tjänst och gemenskap, och strävar efter en helhetssyn på människan och hennes uppdrag i världen. SMR arbetar för ökad medvetenhet och kunskap om globala orättvisor, om deras orsaker och om hur de kan övervinnas. SMR arbetar för att ta tillvara de anslutna organisationernas gemensamma intressen och för samverkan och en fördjupad förståelse av missionsuppdraget. SMR arbetar också med kvalitetsgranskning och kompetensutveckling inom det internationella utvecklingssamarbetet.

Gemensamt för alla de samfund och organisationer som finns inom SMRs nätverk är att de arbetar på kristen grund. SMR bildades 1912 efter missionskonferensen i Edinburgh och är den äldsta av de ekumeniska organisationerna i Sverige med en stor ekumenisk bredd. Det arbete som sker inom SMRs nätverk representerar därför en stor del av den svenska kristenhetens internationella verksamhet och det finns en gemensam teologisk utgångspunkt för arbetet.

SMR arbetar med det övergripande uppdraget på olika sätt, bland annat genom att ordna mötesplatser för samverkan, erfarenhetsutbyte och dialog mellan de anslutna organisationerna och med andra nationella och internationella organ. Dessa mötesplatser är seminarier, kurser, arbetsgrupper, nätverksarbete, publikationer, hemsida med mera. SMR ger ut tidskriften Missionsforum, som tar upp aktuella teman som rör utvecklingssamarbete på kristen grund och vänder sig till missions- och biståndsintresserade.

De organisationer som är medlemmar i Svenska missionsrådet samarbetar med lokala organisationer i hela världen. I de flesta fall är dessa organisationer lokala kyrkor och församlingar eller organisationer med

kyrkliga relationer. Samarbetet mellan organisationerna bygger på förtroende och ömsesidighet.

1980 skrevs ett ramavtal med Sida, som innebär att SMRs medlemmar kan ansöka om Sidamedel via SMR för utvecklingsinsatser i syd och öst. Framför allt handlar det om utvecklingssamarbete, men SMR förmedlar också humanitärt bistånd och anslag för informationsinsatser i Sverige. Svenska missionsrådets högsta beslutande organ är årsmötet, där samtliga anslutna organisationer har rösträtt. Årsmötet väljer ledamöter till styrelsen. SMRs kansli består av 15 personer som bland annat arbetar med handläggning av projektansökningar och med metodutveckling. Generalsekreteraren leder arbetet, på styrelsens uppdrag.

Svenska missionsrådet har följande medlemmar: Dövas Afrika Mission, Erikshjälpen, Evangeliska Brödräfsamlingen, Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen, Evangeliska Frikyrkan, Evangeliska Östasienmissionen, FHI Sverige (De hungrandes vänner), Folk & Språk/Wycliffe Bibelöversättare/, Frälsningsarmén, Församlingen Arken, Tältmissionen/Hoppets Stjärna, IAS Sweden (International Aid Services), Individuell Människohjälp, Katolska kyrkan i Sverige/Caritas Sverige, KFUK-KFUMs Riksförbund, Kristna Fredsrörelsen, Lepramissionen, Sverige, Liv & Fred Institutet, Ljus i Öster, MAF Sweden (Mission Aviation Fellowship), Missionssällskapet Bibeltrogna Vänner, Metodistkyrkan i Sverige, Navpartners, Operation Mercy, Sjundedagsadventistsamfundet/ADRA, Svenska Alliansmissionen, Svenska Baptistsamfundet, Svenska Bibelsällskapet, Svenska Jerusalemsföreningen, Svenska kyrkan, Svenska Missionskyrkan, Svensk Pingstmission, Syrisk Ortodoxa kyrkan, Trognistans mission.

Hemsida: www.missioncouncil.se

4

Hela Människan

Svenska kyrkans och frikyrkornas gemensamma sociala arbete

Ett samhälle där människan kan leva ett värdigt liv - bli sann människa - är en central tanke i kristen tro. Ur kyrkornas liv växer medmänsklig omsorg och barmhärtighet, och en vilja att möta människan med respekt och solidaritet. Vi vill lyssna på ”dom som stör” och hamnar vid sidan om och därför behöver stöd för att orka bryta sitt utanförskap.

Hela Människan är en ideell organisation med en kombination av tusentals frivilliga och närmare 500 anställda i förebyggande, behandlande och rehabiliterande arbete. Hela Människan är med kyrkorna som huvudmän en ekumenisk organisation med lång erfarenhet av socialt arbete på ett hundratal orter.

Verksamheten sker i huvudsak på det lokala planet, men även på nationell och regional nivå genom verksamhets- och metodutveckling, utbildning och opinionsbildning.

Det lokala arbetet präglas av den öppna verksamheten, ofta kallad Ria. Vi vill i ett ömsesidigt förtroende skapa en miljö – ett Var Dags Rum – där besökaren kan välja att antingen ”bara vara” eller att bli delaktig i ett växande genom vård, behandling och förebyggande arbete. Huvudmän för de lokala verksamheterna är alltid församlingarna på orten.

Det lokala arbetet kan variera mycket. Den öppna verksamheten kan leda till...

- vård och rehabilitering för människor med olika beroenden
- vuxenstöd för barn vars föräldrar har problem med droger
- stöd till människor med psykiska funktionshinder
- arbetsträning och boendestöd
- stöd till föräldrar och barn vid frigivning från anstalter
- stöd till kvinnor i särskilt utsatta livssituationer

Ändamålet:

Hela Människans uppdrag är att utifrån en kristen människosyn med Jesus Kristus som förebild och kraftkälla, genom samarbete med församlingar och huvudmän, skapa intresse och förutsättningar för ett ökat socialt-diakonalt engagemang för särskilt utsatta människor och människor i utsatta situationer.

Detta engagemang syftar till:

- Människors upprättelse och befrielse till ett värdigt liv.
- En ansvarsfull livsstil präglad av barmhärtighet och solidaritet med nästan.

Hela Människan skall verka för sitt ändamål genom:

Diakonal mobilisering

Vi samordnar resurser hos våra huvudmän för att genomföra gemensamma diakonala insatser och föra en socialpolitisk dialog.

Diakonal handling

Vi förfinar och utvecklar kontinuerligt organisationens syn på mänsklig utsatthet och de socialpolitiska konsekvenserna. Framför allt agerar vi på det lokala planet. Vi finns till hands.

Diakonal opinionsbildning

Vi vill göra hela människan synlig. Dagliga erfarenheter från tusentals möten och skiftande livsvillkor är grunden för vår opinionsbildning. Vi bidrar till det offentliga samtalet genom att lyfta fram medmänniskans utsatthet och anger – med vår samlade erfarenhet – rimliga utvägar ur svåra livssituationer.

Alla har rätt till ett värdigt liv. Hela Människan vill gå från ord till handling – tillsammans.

Huvudmän för Hela Människans riksorganisation:

Svenska kyrkan, Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen, Evangeliska Frikyrkan, Metodistkyrkan i Sverige, Svenska Baptistsamfundet, Svenska Alliansmissionen och Svenska Missionskyrkan,

samt respektive samfunds ungdomsorganisation, och Sveriges Unga Katoliker.

Mer information:

www.helamanniskan.se
info@helamanniskan.se
08-453 68 50

5 Diakonia

Diakonia är en svensk biståndsorganisation som ger stöd till insatser i ca 50 länder, bland människor som är fattiga, förtryckta och utsatta för våld.

Överallt där fattigdom råder och där människors värde inte respekteras, där finns grupper och enskilda som ger sig hän i arbetet att försöka hjälpa och förändra. De kristna kyrkorna hör ofta till dessa, liksom organisationer som vill hjälpa och förändra. Dessa är Diakonias partner. Tack vare att de redan finns på plats blir biståndet effektivt. Huvudmän är sex svenska frikyrkosamfund med ca 1800 lokala församlingar över hela Sverige. Erfarenheter av demokrati och delat ansvar, som alltid varit centrala begrepp inom den 150 år gamla frikyrkorörelsen, utgör en viktig grund för Diakonias arbete.

Diakonias uppdrag är att ge stöd till insatser bland människor som är fattiga, förtryckta och utsatta för våld, samt ge stöd till kyrkor och organisationer som vill förändra strukturer och lagar, så att demokrati, mänskliga rättigheter och kvinnors och mäns lika värde respekteras.

Diakonia deltar även i nätverk och processer på nationell nivå för en mer rättvis global fördelning av resurser och inflytande.

Diakonia har mer än 30 års erfarenhet av biståndsarbete. Diakonia bildades 1966 under namnet Frikyrkan Hjälper. 1984 ändrades namnet till Diakonia.

Ordet ”diakonia” är grekiska och betyder omsorg och tjänst.

Insamlingsverksamhet granskas av Stiftelsen för insamlingskontroll (SFI), vilket ger rätt att använda ”90-konto”.

Diakonia anser att insatser för att bekämpa fattigdom framför allt ska inriktas på fattigdomens orsaker, snarare än på symtomen.

Huvudmännen bakom Diakonia är Metodistkyrkan, Evangeliska Frikyrkan, Svenska Alliansmissionen, Svenska Baptistsamfundet, och Svenska Missionskyrkan.

Diakonia delar den kristna övertygelsen att alla människor, oavsett ras, kön eller religion, är skapade till lika värde.

Hemsida: www.diakonia.se

6 Nämnden för statligt stöd till trossamfund och till dem knutna organ, SST

Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) är en statlig myndighet som arbetar med fördelning av statsbidrag till andra trossamfund än Svenska kyrkan och till församlingar inom dessa. Efter flera år av utrednings- och remissarbete tog riksdagen i november 1999 beslut om en ny lag om stöd till trossamfund. Anledningen till behovet av ny lagstiftning var den förändrade relationen mellan staten och Svenska kyrkan. Den nya lagen trädde i kraft den 1 januari 2000 och innebär delvis nya mål och förutsättningar för statsbidraget.

Det övergripande syftet med statens stöd är att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva långsiktig religiös verksamhet i form av gudstjänster, själavård, undervisning och omsorg.

Statens stöd till trossamfunden regleras i två lagar och förordning – Lag om trossamfund (SFS 1998:1953), Lag om stöd till trossamfund (SFS 1999:932) samt Förordning om statsbidrag till trossamfund (SFS 1999:974).

I den nya lagen är stödet uppdelat i två delar – statsbidrag och avgiftshjälp, dvs. att staten hjälper till med uppbörd av medlemmars avgifter till respektive samfund.

Statsbidrag kan utgå i tre olika former

- organisationsbidrag
- verksamhetsbidrag
- projektbidrag

Organisationsbidrag: Bidraget syftar till att stödja trossamfundens långsiktiga religiösa verksamhet. Det kan ges till lokal församlingsverksamhet (gudstjänster, själavård, undervisning och omsorg) för att täcka lokalkostnader, personalkostnader, resekostnader mm. Bidrag kan också lämnas till trossamfundens centrala verksamhet, men det får inte överstiga en tiondel av det totala bidraget.

Organisationsbidrag lämnas dels som ett fast grundbidrag och dels som ett rörligt bidrag.

Verksamhetsbidrag: Bidraget ges till teologisk utbildning vid sex teologiska högskolor/seminarier samt till andlig vård inom sjukvården.

Projektbidrag: Bidraget kan sökas av församlingar för att kunna hålla lokaler för religiös verksamhet samt för att handikappanpassa befintliga lokaler för att underlätta för personer med funktionshinder att delta i gudstjänster och andra sammankomster.

Projektbidraget kan också lämnas i form av etableringsbidrag till samfund eller församlingar som huvudsakligen betjänar invandrade trosbekännare för att bygga upp central eller lokal verksamhet. Trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige kan få särskilt utbildningsbidrag för utbildning och fortbildning av t ex präster, diakoner, imamer och rabbiner.

Regeringen har förklarat följande samfund, och församlingar inom dessa, som bidragsberättigade:

Anglikanska kyrkan, Bibeltrogna Vänner, Danska kyrkan i Sverige, Estniska Evangelisk-Lutherska kyrkan, Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen, Frälsningsarmén, Islamska samarbetsrådet, Isländska kyrkan i Sverige, Judiska församlingarnas centralråd, Lettiska Evangelisk-Lutherska kyrkan, Metodistkyrkan i Sverige, Norska kyrkan i Sverige, Evangeliska Frikyrkan, Ortodoxa och österländska kyrkors ekumeniska råd, Pingströrelsen, Stockholms katolska stift, Sjundedags Adventistsamfundet, Svenska Alliansmissionen, Svenska Baptist-samfundet, Svenska Missionskyrkan, Sveriges buddistiska samarbetsråd och Ungerska protestantiska kyrkan.

Hemsida: www.sst.a.se

6.1. Ortodoxa och österländska kyrkors ekumeniska råd

1975 bildades på SSTs initiativ ett särskilt organ för de i Sverige verksamma ortodoxa och österländska kyrkorna, kallat ortodoxa och österländska kyrkors ekumeniska råd (OÖKER).

I OÖKER ingår följande kyrkor, som genom SST erhåller statliga medel:

Armeniska apostoliska ortodoxa kyrkan, Bulgariska ortodoxa kyrkan, Estniska ortodoxa kyrkan, Etiopiska ortodoxa kyrkan, Finska ortodoxa kyrkan, Grekisk-ortodoxa metropolitdömet, Koptiska ortodoxa kyrkan, Kristi Förklarings ortodoxa kyrka (Ryska kyrkan), Makedoniska ortodoxa kyrkan, Rumänska ortodoxa kyrkan, Serbisk ortodoxa kyrkan, Svenska ortodoxa prostieriet, Syrisk ortodoxa kyrkan samt Österns assyriska kyrka.

6.2. Islamiska samarbetsrådet

Islamiska samarbetsrådet (IS) bildades på initiativ av SST 1988. I rådet ingår de tre av regeringen godkända islamiska riksorganisationerna.

Riksorganisationerna och församlingar inom dessa erhåller statligt stöd via SST.

Följande riksorganisationer ingår i IS:

Förenade islamska församlingar i Sverige (FIFS), Islamiska Kulturcentrumunionen i Sverige (IKUS) samt Sveriges muslimska förbund (SmuF).

7 Studieorganisationer

7.1. Bilda

Frikyrkliga studieförbundet, FS, bildades 1947. Namnet ändrades till *Studieförbundet Bilda för kyrka och samhälle* 2003. Studieförbundet Bilda har för närvarande (2005) 49 medlemsorganisationer. De kan delas in i

några olika grupper: Samfund och deras ungdoms- och närstående organisationer, ortodoxa kyrkor och ekumeniska organisationer.

Samfund och deras ungdoms- och närstående organisationer

Evangeliska Frikyrkan
Frälsningsarmén
Frälsningsarméns Sångare och Musikanter
Frälsningsarméns Ungdom
Metodistkyrkan i Sverige
Metodistkyrkans Sångarförbund
Metodistkyrkans Ungdomsförbund
Pingst – fria församlingar i samverkan
Pingst Ung
Stiftelsen Pingstförsamlingarnas skol- och kursverksamhet
Svenska Alliansmissionen
Svenska Alliansmissionens Ungdomsförbund
Svenska Baptistsamfundet
Svenska Baptisternas Sångarförbund
Svenska Baptisternas Ungdomsförbund
Svenska Frälsningsarméns Ungdom
Svenska Missionskyrkan
Svenska Missionskyrkans Musikkårsförbund
Svenska Missionskyrkans Sångarförbund
Svenska Missionskyrkans Ungdom
Pastorernas Riksförbund inom Svenska Missionskyrkan

Ortodoxa kyrkor

Armeniska Apostoliska kyrkan
Etiopiska ortodoxa tewahdokyrkan – Ärkestiftet i Sverige
Grekisk-ortodoxa kyrkan
Koptiska Ortodoxa kyrkan
Makedonska Ortodoxa kyrkan
Ryska ortodoxa kyrkan – Kristi förklarings församling
Ryska ortodoxa kyrkan (Moskvapatriarkatet)
Serbisk-ortodoxa kyrkan
Syrisk-ortodoxa kyrkan i Sverige
Syrisk-ortodoxa kyrkans ungdomsförbund
Syrisk-ortodoxa ärkestiftet i Sverige och övriga Skandinavien
Ungdoms Initiativet inom Syrisk-ortodoxa Ärkestiftet i Sverige och övriga Skandinavien

Ekumeniska organisationer

Allkristna Dövmissionen
Förbundet för kristen humanism och samhällssyn
Föreningen kristna lärare
Föreningen Furuboda
Föreningen Syskonbandet
Kristliga Esperantoförbundet
Kristna Fredsrörelsen
Kristna Publicistförbundet

Kristna Studentrörelsen i Sverige (KRISSE)
Lärarnas Missionsförening
Riksförbundet PensionärsGemenskap (RPG)
S:t Lukas
Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd (SEK)
Sveriges Kristna Handikappförbund

Studieförbundet Bilda skall, enligt sina stadgar, bedriva folkbildning genom studie-, kultur- och annan bildningsverksamhet inom bredast möjliga ämnesregister och med särskild uppmärksamhet på bibel- och livsåskådningsämnen.

Förbundet skall med kristen tro som grund genom ett fritt och frivilligt folkbildningsarbete, som är öppet för alla,

- slå vakt om individens integritet,
- främja människans förmåga till självständigt ställningstagande, till skapande verksamhet, till samarbete och gemenskap,
- stimulera till och uttrycka ett ansvarigt engagemang i samhälls- och kulturliv.

Hemsida: www.bilda.nu

E-post: info@bilda.nu

7.2. Sensus

Sensus bildades 1930 och hette fram till 2002 Sveriges Kyrkliga Bildningsförbund. I samband med 1947 års folkbildningsreform fick förbundet nya stadgar och ordet 'bildningsförbund' i namnet ändrades till 'studieförbund'. 1 maj gick KFUK-KFUMs studieförbund samman med Sensus.

Sensus har verksamhet bland sina 32 medlemsorganisationer främst Svenska kyrkan med dess olika rörelser, Katolska kyrkan, Svenska Scoutförbundet, KFUK-KFUM-rörelsen och en rad organisationer med kristen eller humanitär inriktning.

I Sensus studieverksamhet dominerar livsåskådningsämnen, musik, konsthantverk och samhällskunskap.

Sensus har en rikstäckande organisation med avdelningar och distrikt. Verksamhet finns i landets alla kommuner.

Hemsida: www.sensus.se

8 Andra samverkansorgan

8.1. Svenska Bibelsällskapet

Svenska Bibelsällskapet bildades 1815 och är kyrkornas och samfundens samordningsorgan för nationellt och internationellt bibelarbete.

Svenska Bibelsällskapets huvudmän: Adventistsamfundet, Frälsningsarmén, Katolska kyrkan, Metodistkyrkan, Evangeliska Frikyrkan, Pingströrelsen, Svenska Alliansmissionen, Svenska Baptistsamfundet, Svenska Kyrkan med EFS, Svenska Missionskyrkan, Ekumeniska Rådet i Finland.

Enskilda personer och organisationer kan vara stödmedlemmar.

Svenska Bibelsällskapets syfte är att översätta Bibeln och göra den tillgänglig för alla, främja dess användning samt stödja bibelöversättning och bibelspridning i utvecklingsländer.

Svenska Bibelsällskapet tar också verksam del i United Bible Societies, UBS, som idag omfattar 130 nationella bibelsällskap och arbetar i ca 200 länder.

Svenska bibelsällskapet har statens uppdrag att förvalta Stiftelsen Svenska Bibelsällskapets Bibelfond enligt ramavtal om utgivning av Bibelkommissionens översättning av Bibeln.

Hemsida: www.swedbible.org

8.2. Kristna Studentrörelsen i Sverige, KRISS

Kristna studentrörelsen i Sverige (KRISS) är en ekumenisk studentrörelse som bildades 1971 genom samgående mellan frikyrkliga och kyrkliga studentrörelserna (FKS och KSF).

KRISS ser som sin uppgift att bland studenter vittna om Kristus genom att aktualisera kristen tro och livsåskådning, främja ett personligt kristet trosliv, verka för Kristi kyrkas synliga enhet och stimulera till ansvar i samhället.

KRISS ser sig som den svenska grenen av World Student Christian Federation (WSCF), som bildades i Vadstena 1895, där studentrörelser från 90 länder och alla kontinenter samverkar.

Hemsida: www.kriss.se

8.3. Credo

Credo är en elev- och studentrörelse som på bibelns grund vill göra Jesus Kristus känd, trodd, lydd och älskad.

Credo arbetar bland gymnasister och högskolestuderande med att

- stödja initiativ till lokala kristna skol- och studentgrupper
- inspirera och stödja skolungdomars och studenters vardagsvittnesbörd
- vara ett nätverk för kontakt mellan skol- och studentgrupper

- uppmuntra ett personligt lärjungaskap och en fördjupad kristen helhetssyn genom läger, bibel- och bönegrupper, ledardagar, litteratur, kursverksamhet, nätverk för kristna tänkare, etc.

Credo arbetar med evangelisation genom lektionsbesök, grubbelklubbar, upptäckargrupper, öppna föreläsningar, debatter, frågelåda på hemsida och gospelmusik.

Credo har sina rötter som fri rörelse inom Svenska Kyrkan. Idag möts unga kristna från en stor bredd av kyrklig bakgrund i Credos grupper. Credo samverkar också på olika sätt med enskilda församlingar och samfund.

Credo är anslutet till Internationel Fellowship of Evangelical Students, IFES, och samarbetar särskilt i ledarutveckling med systerorganisationer i Norden.

Hemsida: www.credo.nu

8.4. Riksförbundet PensionärsGemenskap - med kristen inriktning - RPG

Riksförbundet PensionärsGemenskap, RPG, är en partipolitiskt obunden pensionärsorganisation, som är öppen för alla, oavsett livsåskådning och politisk uppfattning. Förbundet vill värna och visa omsorg om hela människan utifrån kristna värderingar. Att visa omsorg är att ge av sig själv till glädje och styrka för dem som är svaga.

RPG bildades i november 1974 efter en utredning inom Sveriges Frikyrkoråd och Frikyrkliga Studieförbundet, FS 1972. Initiativtagare var den då nypensionerade missionsföreståndaren i Sv. Missionsförbundet pastor Gösta Niklasson.

RPG har som riksorganisation överläggningsrätt med regeringen och därmed säte i Pensionärskommittén. Dessutom har RPG representation i en rad landstings- och kommuners pensionärsråd. Detta innebär att RPG för pensionärernas räkning har regelbunden kontakt med berörda politiker och myndigheter och är ett remissorgan för äldrevården. Dessutom hålls kontakter med övriga pensionärsorganisationer.

Hemsida: www.rpg.org.se

8.5. Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, SEK

Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, SEK, bildades i Stockholm 1959 genom en sammanslutning av Svenska missionsrådets kvinnokommitté och Kristna kvinnors samarbetskommitté.

SEK är ett forum som genom utbyte av erfarenheter och tankar vill stärka samhörigheten mellan Sveriges kristna kvinnor samt uppmärksamma kvinnors situation i ett internationellt perspektiv.

SEK vill

- arbeta för kvinnors ställning i samhället, särskilt inom kyrkor och samfund och för att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män

- ta upp till behandling såväl religiösa som samhällsliga och internationella frågor och delta i den offentliga opinionsbildningen
- verka för att gudstjänster anordnas under världsböndagen samt genom insamlade medel stärka utbildning och utvecklingsmöjligheter för kvinnor
- främja de lokala ekumeniska kvinnorrådets verksamhet.

SEK publicerar nyhetsbrevet ELSA samt är medlem i Nordiska Ekumeniska kvinnokommittén och i Ecumenical Forum of European Christian Women.

SEK består av enskilda medlemmar och Lokala Ekumeniska Kvinnoråd. Dessutom ingår följande organisationer i SEK: Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen, Evangeliska Östasienmissionen, Frälsningsarmén, Förbundet Kristendom och Skola, Förbundet Kristen Humanism och Samhällssyn, Katolsk förening för kvinnofrågor, KFUK-KFUMs riksförbund, Kvinnliga Missions Arbetare, Kvinnor i Svenska kyrkan, Metodistkyrkans Kvinnoförbund, Evangeliska Frikyrkan, Pingströrelsen, Riksförbundet Vita Bandet, Svenska Alliansmissionen, Svenska Baptisternas Kvinnoförbund, Svenska Kvinnors Missionsförening, Svenska Missionskyrkan, Vännernas Samfund i Sverige.

Observatörer: Ortodoxa trosbekännare.

Hemsida: www.skr.org/sek

8.6. Liv och Fred Institutet

Med inspiration från den kristna världskonferensen Liv och Fred i Uppsala 1983 beslöt Svenska Ekumeniska Nämnden ett år senare att grunda Liv & Fred-Institutet (Life & Peace Institute). Hösten 1985 startade institutet sin verksamhet i Kyrkans Hus, Uppsala. Institutet är beläget i Uppsala. Direktör är Peter Brune. Fältkontot finns i Nairobi för Afrikas horn, Kongo Kinshasa och Kongo Brazzaville.

Liv & Fred-Institutet grundades för att kristet-etiskt perspektiv skall anläggas vid studier av internationella problem. Aktuella forskningsdiscipliner är främst fredsforskning, teologi och samhällsvetenskap.

Institutet har tre prioriterade programområden:

- Religionens roll i konflikter och fred
- Mänskliga rättigheter och ekonomisk rättvisa
- Icke våldslösningar på konflikter

Institutets forskning och information är avsedd att vara en hjälp till olika kyrkor och samfunds arbete med freds- och rättvisefrågor. Under senare år har institutet också engagerat sig i direkta fredsskapande insatser, delvis i samarbete med FN.

Institutet ger ut två tidskrifter – New Routes (4 ggr/år) och Horn of Africa Bulletin (6 ggr/år) – samt en rad forskningsrapporter i anslutning till olika projekt.

Huvudman för Liv och Fred-Institutet är Sveriges Kristna Råd, som väljer styrelse vars ledamöter kommer från olika världsdelar, kyrkotraditioner och vetenskapliga discipliner med anknytning till freds forskning.

Hemsida: www.life-peace.org

9 Andlig vård inom hälso- och sjukvården

”Jesus vandrade omkring i alla städerna och byarna, och han undervisade i synagogorna, förkunnade budskapet om riket och botade alla slags sjukdomar och krämpor” (Matt 9:35). Sjukhus och kyrka har alltid hört ihop. Evangeliets budskap gäller hela människan och dess krafter berör alla mänskliga livsområden.

Tillämpningsföreskrifter för statsbidrag till trossamfund

I de tillämpningsföreskrifter för statsbidrag till trossamfund, som antogs av Nämnden för statligt stöd till trossamfund.(SST) den 8 februari 2000 med ändring beslutad 24 maj 2000, står det bland annat:

Bidrag till andlig vård inom sjukvården

En del av verksamhetsbidraget avsätts till andlig vård inom sjukvården.

Bidrag kan fördelas som

- lönebidrag till personal,
- utbildning av personal samt
- för verksamhetssamordning av andlig vård inom sjukvården.

Ärendebereidning

1. För beredning av ansökningar och fördelning av bidraget utser SST en Beredningsgrupp. Beredningsgruppens sammansättning och arbetsuppgifter framgår av arbetsordning som fastställts av SST.

2. Beredningsgruppen upprättar med ledning av ansökningar, inlämnade uppgifter och ekonomisk redovisning ett förslag till fördelningen av bidraget till andlig vård inom sjukvården.”

SST:s beredningsgrupp

SST:s beredningsgrupp består av sju ledamöter. Tre är utsedda av Sveriges Frikyrkosamråd, en av romerska katolska kyrkan, en av de ortodoxa och österländska kyrkorna och en av islamiska samarbetsrådet. SST:s generalsekreterare tillhör dessutom beredningsgruppen.

FSR verksamhetssamordnare

FSR har av SST anförtrotts uppdraget att vara verksamhetssamordnare för hela bidraget till andlig vård i sjukvården. Det innebär att också det jämförelsevis lilla bidrag som utgår till muslimsk verksamhet för andlig vård i sjukvården bereds i samråd med FSR:s konsulent för andlig vård inom sjukvården.

FSR:s kommitté för andlig vård i sjukvården (KAVIS)

KAVIS är det organ inom FSR som tillsammans med konsulenten har ansvar för verksamheten inom sjukhuskyrkan. Kommittén bereder för SST:s beredningsgrupp de frågor som rör fördelningen av bidragen till tjänsterna som sjukhuspastor och (frikyrklig) sjukhusdiakon.

Behörighetsförklaring av sjukhuspastorer

Pastorer eller FA-officerare som erbjuds och tillträder tjänst som sjukhuspastor, skall innan så sker behörighetsförklaras av Sveriges Frikyrkosamråd. FSR:s styrelse har delegerat ansvaret för denna behörighetsförklaring till KAVIS. Följande kriterier gäller för att pastor/FA-officer ska kunna behörighetsförklaras för tjänst som sjukhuspastor:

Kriterier:

Sjukhuspastor

- * skall vara ordinerad/avskiljd pastor eller FA-officer.
  - * skall rekommenderas av sitt samfund/sin församling.
  - * bör ha minst fem års erfarenhet i tjänst som församlingspastor eller kårofficer.
  - * skall ha personlig fallenhet och lämplighet för tjänsten.
  - * skall vara beredd att genomgå den utbildning och fortbildning som hör tjänsten till.
- Särskild utbildning i själavård är meriterande.

FSR:s arbetsgrupp för andlig vård i öppna vården (AVIÖV)

AVIÖV:s uppgift är att arbeta med de frågor som rör andlig vård i den öppna vården, varmed förstås den hälso- och sjukvård som bedrivs utanför sjukhusen. Formellt är AVIÖV ett organ inom FSR, men strävan är en bredare ekumenisk förankring och i nuläget har Svenska kyrkan två ledamöter i arbetsgruppen.

Konsulent

Vid FSR:s kansli finns en heltidsanställd person som konsulent för andlig vård inom hälso- och sjukvården.

Samarbetsrådet för andlig vård inom hälso- och sjukvården

Samarbetsrådet för andlig vård inom hälso- och sjukvården är ett av Svenska kyrkan och FSR inrättat organ med övergripande ansvar för arbetet med andlig vård inom hälso- och sjukvården. En av dess främsta uppgifter är översynen av den kursverksamhet som kontinuerligt äger rum för att tillmötesgå kraven på utbildning och fortbildning för dem som arbetar med andlig vård inom hälso- och sjukvården, anställda och frivilliga. Samarbetsrådet fastställer också Riktlinjer för andlig vård inom hälso- och sjukvården.

Socialstyrelsens allmänna råd

I inledningen till Socialstyrelsens allmänna råd beslutade den 3 november 1993 (SOSFS 1993:17) står bland annat följande:

”I 2 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763; HSL) anges att målet för all hälso- och sjukvård är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. I 2a § HSL anges olika krav som hälso- och sjukvården skall uppfylla. Därvid anges bl.a. att vården skall vara av god kvalitet och tillgodose patientens självbestämmande och integritet samt så långt det är möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten.”

Det heter också: ”En humanistisk människosyn och ett antagande om människors lika värde genomsyrar HSL. Detta innebär bl.a. att ett genomtänkt etiskt förhållnings sätt ingår i kraven på god vård. Detta gäller även omvårdnad. Liksom all annan vård ges omvårdnad till patienterna på lika villkor utifrån vars och ens behov, oberoende av ålder, kön, utbildning, ekonomi, etnisk bakgrund och religion. Patienten ges möjlighet att delta i beslut om och genomförande av omvårdnad. Varje situation är unik och omvårdnaden utformas därför individuellt.”

Under rubriken ”omvårdnadsåtgärder” framhålls i SOSFS 1993:17 följande:

”omvårdnadsarbetet skall befrämja hälsa och förebygga ohälsa. Det förutsätter bl.a. att riskfaktorer identifieras. Omvårdnadsåtgärder i vid mening innebär att berörd personal i samverkan med patienten och när så är lämpligt även patientens närstående formulerar och tydliggör mål för fysisk, psykisk, social och andlig hälsa. Omvårdnadsåtgärder spänner över ett brett fält från högteknologiska insatser till stöd i existentiella kriser.”

Arbetet inom Sjukhuskyrkan bedrivs med stöd i lagar och förordningar och i respekt för de bestämmelser och synpunkter som i dem anges.

Grunddokument för andlig vård inom hälso- och sjukvården

I mars 2004 fastställde samarbetsrådet för andlig vård inom hälso- och sjukvården (samarbetsorgan mellan Svenska kyrkan och Sveriges Frikyrkosamråd) att grunddokument för arbetet med andlig vård inom hälso- och sjukvården. Grunddokumentet ger definitioner av begrepp som används inom andlig vård inom hälso- och sjukvård, beskrivning av

målsättning och riktlinjer, historisk tillbakablick och något om hur verksamheten är utformad. Vidare redogörs för lagar och förordningar som arbetet vilar på. Grunddokumentet kan rekvireras från FSR, eller hämtas hem på www.skr.org/fsr.

Ett församlingsarbete

Arbetet med andlig vård inom hälso- och sjukvården är ett församlingsarbete, djupt förankrat i det kristna evangeliet och oskiljaktigt från detta. Det är också, just därför, ett ekumeniskt arbete. I sjukhuskyrkan arbetar präster, pastorer, diakoner, assistenter, musiker och frivilliga från olika kyrkor och samfund sida vid sida. I den öppna vården bör det vara det lokala ekumeniska rådet som i samråd med kommunen samordnar de olika församlingarnas insatser.

FSR:s konsulent för andlig vård inom hälso- och sjukvården ger ytterligare upplysningar och bistår med råd och synpunkter som gäller den andliga vården i hälso- och sjukvården.

Mer information från sjukhuskyrkan samt ett flertal dokument finns att hämta på www.skr.org/frikyrkosamrad.

10 PM om frikyrkliga skolpastorer

Skolan - en miljö för församlingens ansvarstagande.

De kristna församlingarna har, enskilt och gemensamt, ett ansvar för människor i skolvärlden. Detta följer direkt av församlingens ansvar för alla människor uttryckt i Jesu missionsbefallning: "Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar. Döp dem i Faderns och Sonens och den heliga andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er."

- Skolans värld är en värld med speciella möjligheter, då det gäller att forma framtiden för individer och samhälle. Det barn- och ungdomsarbete som bedrivs av församlingarna kräver en fortsättning och en uppföljning i ekumenisk anda i den miljö som utgör dessa ungdomars vardag.

- Skolans värld är en värld med speciella svårigheter. Generationsmotsättningar, gemenskapsproblem, skolleda, stress och konkurrens har ofta uppmärksammats. Skolans värld utgör en speciell utmaning för evangeliet om kärlek, nåd, försoning och upprättelse. Församlingen har här också ett ansvar att arbeta för en god social miljö i skolan utformad efter centrala mänskliga behov.

Församlingens ansvar i skolan gäller också på ett speciellt sätt vården om de kristna som lever i skolan, för deras egen och skolans skull.

Församlingens ansvarstagande i skolan sker genom engagerade människor:

- genom elever, lärare och annan personal i skolan;
- genom lekmän och anställda i församlingen, t.ex. skolpastorer, skolkonsulenter, skolevangelister, ungdoms- eller fritidsledare, som tar del i skolans liv;
- genom människor som öppnar kyrkan för skolans elever på raster, håltimmar o dyl.

Terminologi

Beteckningen skolpastor används här om den pastor som inom ramen för sin församlingstjänst har ansvar för de lokala frikyrkoförsamlingarnas kontakt med en eller flera skolor.

Skolpastorns funktion.

Att vara skolpastor innebär:

- att på Guds uppdrag i skolmiljön tillsammans med kristna inom skolan i ord och handling förkunna Guds frälsning och föra människor till tro på Jesus Kristus,
- att representera Jesus Kristus i sin vardag,
- att i ekumenisk anda på skolan representera de kristna församlingarna på orten.

Allt kristet arbete bör genomföras inom skolkyrkan på orten som en ekumenisk samordning och planering. Där Svenska kyrkans församlingar har skolpräster är ett nära samarbete med en fördelning av arbetsuppgifterna önskvärt och naturligt. Ekumeniska lösningar med skolpastorer som i sin uppgift representerar både frikyrkoförsamlingar och Svenska kyrkans församlingar bör prövas där lokala förutsättningar finns.

Utbildning – fortbildning

Skolpastors grundutbildning är den utbildning som han eller hon genomgått i sitt eget samfund. När det gäller fortbildning planeras ekumenisk fortbildning av medarbetare inom skolkyrkan (skolpastor/präst, diakon, kamrattstödare m.fl.) i samarbete med Kyrkornas nätverk för skolfrågor (ett nätverk inom Sveriges Kristna Råd).

Skolpastorns arbetsuppgifter

Skolpastorn har följande arbetsuppgifter, vilka inte är ordnade efter prioriteringsgrad:

- bistå elever och personal genom självvård, samtal, undervisning, hjälp med andakter och gudstjänster;
- inspirera de kristna, som har sin vardag i skolan, att bejaka sitt ansvar för skolans människor;
- med lyhördhet för enskilda människors behov och önskemål förmedla kontakter med församlingar, som kan erbjuda en andlig gemenskap för elever och personal;
- stå till den kristna skolgruppens förfogande genom stöd och rådgivning och att i den händelse ingen kristen skolgrupp finns, aktivt medverka till att en sådan bildas och får kontakt med en kristen elevorganisation;
- hålla församlingarna på orten informerade om skolan och skolarbetet och stimulera församlingens medlemmar till engagemang i skolan;
- i kontakt med skolans befattningshavare och lärare följa den lokala skolans problem och i mån av tid och möjligheter erbjuda sina tjänster för medverkan i skolans undervisning och planering;

samt i mån av tid:

- hålla kontakt med övriga skol- och elevföreningar,
- medverka i planeringen av andra skolaktiviteter.

”Den blomstertid nu kommer”

Ett ekumeniskt utbildningsmaterial för församlingens anställda om mötet kyrka - skola kan beställas via www.skr.org/material

Slutkommentar.

Skolpastorn bör stimulera församlingar och kårer till ett ökat ansvar för skolan och samordna olika arrangemang för att undvika kollisioner. Det är viktigt att varje församling inom en kommun dras in i medansvaret för de aktuella skolorna och rektorsområdena. På vissa orter markeras det kristna skolarbetets betydelse genom ekumeniska anställningar på hel- eller halvtid av skolpastorer. Sådana arrangemang bör kunna övervägas på flera större skolorter för att förstärka och bredda församlingarnas ansvarstagande i skolan.

11 PM om frikyrkliga studentpastorer

Riktlinjer för frikyrkornas arbete på högskola och universitet antogs av Sveriges Frikyrkosamråd 060912. Kan beställas från Sveriges Frikyrkosamråd eller laddas ned från www.SKR.org/FSR

Målsättning med studentarbetet

FÖR

studenter och personal på universitet och högskolor

SOM

behöver möta kristen närvaro och gemenskap, samtala om livsfrågor och tro och fördjupa sin kristna tro

SKA

församlingar, kristna studenter/personal, kristna studentgrupper samt studentpastorer/präster,
erbjuda kyrkornas kompetens inom tro, livsfrågor, etik och värderingar,
erbjuda personliga samtal, själavård och rådgivning.
erbjuda mötesplatser som studiegrupper, gudstjänster och program,
apa tillfällen för andakter och förbön samt stödja människor i sökandet efter och fördjupandet av en tro på Jesus Kristus.

SÅ ATT

kyrkans närvaro på universitet och högskolor, genom kristna medmänniskor och program förmedlar evangeliet och kristen gemenskap.

Studentpastorn

Högskolekommittén ger en formell behörighet, efter ansökan från studentpastorns församling.

För att få behörighet som studentpastor gäller :

- pastorsutbildning
- erfarenhet av församlingsarbete
- akademisk erfarenhet
- ekumeniskt förhållningssätt
- kännedom om förutsättningar för arbete inom högskolan.

Studentpastorns arbete och villkor

Studentpastorn är anställd, deltid eller heltid, av en eller flera församlingar / lokalt frikyrkoråd, ofta med ekonomiskt stöd av samfund. Lönesättningen och villkoren för tjänsten följer respektive samfunds rekommendationer. Ett anställningsavtal som gäller tjänsten som studentpastor skrivs mellan arbetsgivare och arbetstagare. Före anställningen är det viktigt att studentpastorns tjänst är ekumeniskt förankrad med ortens församlingar. Studentpastorn ska vara med i en församlings arbetslag. För uppdraget behövs en referensgrupp av personer från olika församlingar t.ex. studenter, församlingsledare / medlemmar som stöder studentpastorn i arbetet.

Fortbildning

Det finns ett fortbildningsprogram för studentpastorerna med introduktion, årliga samtalsdagar (våren) för studentpastorerna och en ekumenisk Fortbildningsvecka (hösten). Församling och/eller samfund ansvarar för att pastorn har en självårdsutbildning. Inbjudan sker till europeisk (varje år) och internationell (vart fjärde år) konferens för studentpastorer / präster.

Ekumeniskt arbete i högskolan

Kyrkans ekumeniska arbete på universitet och högskola vill vara ekumeniskt präglad. Därför förväntas av studentpastorn, för trovärdighetens skull, en självklar inriktning att arbeta tillsammans med de olika församlingarna / samfunden på orten. Där det finns ett ekumeniskt arbetslag ska studentpastorn självklart finnas med.

Kristna studentgrupper och församlingars studentarbete

Ett samarbete rekommenderas mellan studentpastorn och den/de kristna studentgrupper (KRISS, Credo och övriga) som finns på högskolan .

Församlingarna och deras pastorer möter studenter och ordnar ofta program riktade till studenter. Det är viktigt att församlingarna fungerar som goda mottagare av studenter och som andliga hem under studietiden. Församlingar, studentpastorer/präster och kristna studentgrupper samarbetar och kompletterar varandra till stöd för studenterna. Studentpastorn förmedlar, som en del av sitt uppdrag, kontakter för studenter med församlingar och pastorer för samtal och gemenskap.

Högskolekommittén och konsulent för högskola inom Sveriges Frikyrkosamråd

Till stöd för samordning och för studentpastorernas fortbildning m.m. finns Högskolekommittén och en konsulent (f.n. 30 % tjänst) inom Sveriges Frikyrkosamråd. I kommittén finns två ordinarie studentpastorer samt valda representanter för FSR-samfunden. Konsulentens uppdrag är att samordna arbetet, att följa upp kommitténs beslut och att ta till vara studentpastorernas intressen. Regelbundna samtal och lokala besök med pastorerna ingår i konsulentens arbete. Studentpastorn skriver verksamhetsberättelse för året som redovisas till kommittén och lokalt till församlingarna.

Ekonomiskt stöd till verksamhet, handledning och fortbildning

Sveriges Frikyrkosamråd får från FSR-samfunden del av SST-bidragen för att finansiera:

* verksamhetsbidrag 10.000 – 20.000 kr / år beroende på studentpastorns arbetstid

- * handledningsbidrag 1.500 – 3.000 kr / år beroende på studentpastorns arbetstid
- * samtalsdagar och fortbildningsveckan betalas av FSR (resor och deltagaravgifter)

12 Riktlinjer för andlig vård inom svensk kriminalvård

Vid varje häkte och kriminalvårdsanstalt skall det enligt föreskrifterna finnas en nämnd för den andliga vården; NAV. Ansvarig och sammankallande för NAV är kriminalvårdschefen vid varje verksamhetsområde. Tillsammans med honom skall det finnas en präst från Svenska kyrkan och en pastor från någon av frikyrkoförsamlingarna på orten. Prästen förordnas på förslag från respektive stift, som också svarar för finansieringen av tjänsten. Frikyrkopastorn förordnas av kriminalvårdschefen på förslag från Sveriges Kristna Råd (SKR). De fria samfundens insatser betalas genom avtal med verksamhetsområdena. Vid behov kan en präst eller motsvarande från katolska kyrkan, någon av de ortodoxa/österländska kyrkorna eller från en islamisk församling tillföras nämnden. Även diakoner från olika kyrkosamfund kan vara förordnade till NAV-medarbetarna.

Samordning

Sammanlagt är ca 140 präster, pastorer och diakoner engagerade som NAV-medarbetare och arbetar regelbundet med kontaktverksamhet och själavårdssamtal bland de intagna vid häkten och anstalter runt om i landet.

På riksplan sker samordning genom SKR. Inom SKR finns konsulenter som sammanlänkar kyrkornas och kriminalvårdens ansvar för den andliga vården. Tillsammans med konsulenterna finns också en samrådsgrupp som arbetar med verksamhetens form och innehåll. Gemensamt har kyrkorna en pågående fortbildnings- och konferensverksamhet för detta samhällsområde.

Religionsfriheten

De som är intagna på häkte eller anstalt får inte ställas utanför de i Regeringsformen angivna grundläggande fri- och rättigheterna. Det heter i § 1, sjätte stycket: ”varje medborgare är gentemot det allmänna tillförsäkrad religionsfrihet; frihet att ensam och tillsammans med andra utöva sin religion”. NAVs uppgift är att tillse att religionsfriheten upprätthålls och att vara ett forum inom kriminalvården för de frågor som rör livsåskådning och religion.

Det personliga samtalet

NAV-medarbetarnas/kriminalvårdspastorernas främsta uppgift är att vara tillgängliga för enskilda samtal med de intagna och i viss mån också med

personalen. Brottet, rättegången och frihetsberövanden innebär för de flesta att djupa livsfrågor förs upp till ytan. Familjerelationerna utsätts för stora påfrestningar och anstaltsmiljön aktualiserar många personliga problem för de intagna. Genom att NAV-medarbetarna kommer ”utifrån” kan de med sina speciella erfarenheter ge de intagna möjlighet att i kris- och stödsamtal ta upp och bearbeta sina personliga existentiella frågor.

Tystnadsplikt och tystnadsrätt

Förutom den sekretess som hör till arbetet inom kriminalvården har präst och pastor tystnadsplikt. I samband med prästvigning eller ordination avger varje präst eller pastor ett löfte om tystnadsplikt avseende allt han eller hon får erfara under bikt eller enskild själavård (detta gäller inom vissa samfund också diakon). Enligt rättegångsbalken 36:5 får präst eller pastor inte heller höras som vittne om något som han eller hon har fått kännedom om under bikt eller själavårdande samtal. Detta gäller oavsett om den person präst eller pastor samtalat med lämnar sitt medgivande.

Tystnadsplikten är ett sätt att markera att de personliga frågorna och det andliga livet bör vara dolt för allmän insyn. Den kristna människosynen vill alltid visa djup respekt för varje människas egen andlighet.

Gudstjänst och gemenskap

Genom NAV-verksamheten ges de intagna möjligheter att efter eget val delta i enkla andakter och gudstjänster samt få del av sakramenten eller motsvarande religionsutövning. Då möjligheter finns att delta i det gudstjänstliv som finns ute i samhället skall NAV medverka till detta. Inom ramen för den frivilliga besöksverksamheten har kyrkorna ett 50-tal aktiva besöksgrupper. De flesta grupperna är ekumeniska, d v s personer från olika kyrkor går samman till en gemensam insats, vilket också gör kontaktytan större. Dessa regelbundna gruppbesök sker för att bryta den sociala isoleringen, skapa positiva kontakter och ge de intagna alternativa livsbilder. Utöver dessa fasta grupper är det ganska vanligt att kyrkornas körer och sånggrupper växelvis svarar för program på anstalterna. På några anstalter har kyrkornas ungdomsgrupper idrottsutbyte, exempelvis i form av fotboll och volleyboll. Denna besöksgruppsverksamhet samordnas av SKR.

Ett erbjudande

Den andliga vården inom kriminalvården har till uppgift att söka återge de intagna deras självkänsla och stärka deras motivation och livsmod. Detta sker främst genom personliga kontakter där den kristna människosynen är vägledande.

Förenklat kan dessa grundtankar uttryckas:

- alla människor är lika i värde och värdighet oavsett sina handlingar
- alla människor har egna resurser till en positiv utveckling

I den andliga vården förlängning finns alltid kyrkornas olika behandlingshem och gemenskapsformer som söker tillämpa denna grundsyn och erbjuda en alternativ livsstil.

NAV-medarbetarnas arbetsuppgifter.

En lista över NAV-medarbetarnas gemensamma arbetsuppgifter kan bl. a. innehålla följande:

- kontaktsamtal och enskild själavård
- anordna program och aktiviteter för de intagna
- leda eller delta i besöksgruppsverksamhet
- hålla gudstjänster och andakter, utdela nattvard
- förrätta dop, vigsel och begravningsgudstjänster
- leda samtalsgrupper och studiecirklar
- tillhandahålla biblar, psalmböcker och annan litteratur
- informera om arbetet i församlingar och samhälle
- delta i introduktion av nyintagna
- medverka i olika behandlingsprogram
- stödja de intagna inför frigivningen
- delta i personalsamlingar och personalutbildning
- förmedla kontakter med företrädare för andra trossamfund och religioner

Flera av dessa arbetsuppgifter kan ske såväl inom som utom anstalten och i kontakt med de intagnas familjer. Det är också angeläget att nämna att hela verksamheten bör ske i god ekumenisk samverkan, så att de olika kyrkornas och organisationernas kontaktnät kan utnyttjas och samordnas.